

Võru maakonnas, Võru vallas, Tellaste küla, Mäe-Tindi kinnistu (registriosa n 409741, katastritunnus 46002:001:0740, edaspidi *Mäe-Tindi kinnistu*) eraldisel 8 sanitaarraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Murati Puit OÜ volitatud esindaja Rivo Fomotškini 15.04.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Mäe-Tindi kinnistu eraldisel 8 sanitaarraie keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*).

Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab *KMH* algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Rivo Fomotškin esitas 15.04.2025 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab sanitaarraiet Mäe-Tindi kinnistu eraldisel. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbri 50001123936 all.

Kavandatud raieala kattub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Piusa loodusalaga. Kavandatud raieala paikneb Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala Piusa jõe piiranguvööndis ning projekteeritava Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala Piusa jõe piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab *KMH* eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). *KMH* vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse *KMH* eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse *KMH* algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab *KMH* eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS

§ 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Metsateatis nr 50001123936 on esitatud sanitaarraie tegemiseks eraldisel 8, raie on kavandatud 0,7 ha suurusel alal raie mahuga 20 tm.

Sanitaarraiet tehakse nakkusallikaks olevate või kahjurite paljunemist soodustavate puude, samuti ohullikat mittekujutavate surevate või surnud puude metsast eemaldamiseks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Mäe-Tindi kinnistu asub Võru maakonnas, Tellaste külas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 20.11.2024 aastal kehtestatud Võru valla üldplaneering¹ millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raie töödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raie töödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

¹<https://atp.amphora.ee/voruvv2017/index.aspx?itm=710271&o=920&u=-1&o2=13273&hdr=hp&tbs=all>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Mäe-Tindi kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub Tellaste külas hajaasustuspriirkonnas.

Kavandatud raietega piirnevatel aladel on registreeritud Mäe-Tindi kinnistul harvendusraieid 1,01 ha suurusel alal 25 tm mahus, sanitaarraieid 0,8 ha suurusel alal 77 tm mahus.

Kavandatud raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealadel ei esine taastumatuid loodusvarasid.

Eraldisel 8 kasvab küps 99-aastane männik jänese kapsa-pohla kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Eesti looduse infosüsteemi andmetel jääb sanitaarraieala eraldisel 8 Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala Piusa jõe ürgoru piiranguvööndisse ning projekteeritavasse Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala Piusa jõe ürgoru piiranguvööndisse. Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala kaitsekord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 17.10.2005 määrusega nr 269³ „Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ (edaspidi kaitse-eeskiri). Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud eelnimetatud kaitse-eeskirja § 14.

Kirjaga nr 7-4/20/10758 edastas Keskkonnaamet 25.06.2020 Keskkonnaministeeriumile menetluse algatamiseks Keskkonnaameti poolt ettevalmistatud Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eeskirja tsoneeringu muudatuse ettepaneku. Tsoneeringu ja kaitsekorra muutust kavandatakse Vastseliina mõisapargi alale, mille tulemusena moodustatakse Vastseliina mõisapargi piiranguvöönd. Piusa jõe ürgoru piiranguvööndis kaitsekord ei muutu.

Raieala eraldisel 8 jääb täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Piusa loodusalale.

Raieala edelaosaga piirneb ja raieala 30-meetrisesse mõjualasse⁴ jääb loodusdirektiivi elupaigatüüp vanad loodusemetsad (*9010).

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023146>

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava sanitaar raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- Raiealal ja mõjupiirkonnas ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Kavandatud sanitaarraie mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima- Kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Kavandatud sanitaarraie ei mõjuta oluliselt maastikuilmet ja looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud, eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud raieala jääb Piusa loodusalale. Piusa loodusala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“⁵.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Piusa loodusala ega Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/304042017006>

direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel enam rohkem ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Metsateatisega on kavandatud sanitaarraiet eraldisel 8, raieala jääb täielikult Piusa loodusalale. Raieala mõjualasse jääb loodusdirektiivi elupaigatüüp vanad loodushõõd (9010).

Eraldisel 8 kavandatud raiealal on kahjustused hajusalt, pärast kavandatud sanitaarraie teostamist eelnimetatud alal puistu säilib. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri olulist nihkumist nooremate metsade suunas, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu.

Eelnimetatud sanitaarraie mõjualasse jääb loodusdirektiivi elupaigatüübi vanad loodushõõd (9010). Väikesemahulise sanitaarraie käigus puistud metsaelupaigatüübiga piirneval alal säilib, seega metsaelupaigatüüp ei muutu avatuks tuultele ja ei teki olulist negatiivset servaeefekti mõju. Puistute säilimine metsaelupaigatüübiga piirneval alal tagab, et valgus- ja niiskuse režiimi muutused metsaelupaigatüübi sees ei ole olulised. Väikesemahuline sanitaarraie eraldisel 8 ei kahjusta piirneval alal asuva metsaelupaigatüübi vanad loodushõõd (*9010) seisundit.

Eraldise 8 sanitaarraie ei mõjuta oluliselt Piusa loodusala maastikuilmet ja kaitse-eesmärke. Eeltoodust tulenevalt ei ole kavandatud tegevustel olulist mõju Piusa loodusala kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.

Eraldis 8 jääb jänesekapsa-pohla kasvukohatüüpi, kus raie tööd kaitseala valitseja nõusolekul on võimalik külmunud või kuivaltpinnaselt teostada ilma suuremate pinnasekahjustusteta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Sanitaarraie eraldisel 8 paikneb Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala Piusa jõe piiranguvööndis ja projekteeritavas Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala Piusa jõe piiranguvööndis. Mõju Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala ning projekteeritava Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndi kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Piusa loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

⁶Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01) lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Raiealal ja selle mõjualas ei esine teisi Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks.

Tulenevalt eeltoodust, ei ole kavandatud raietöödel olulist negatiivset mõju Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala ja projekteeritava Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndi maastikuilmele ja seisundile.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas Võru valla üldplaneeringuga, Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala kehtiva kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, olulist negatiivset mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul.

Kaitse-eeskirja § 15 alusel on piiranguvööndi kaitse-eesmärk looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt teostada raietööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud/määratud sanitaarraietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Piusa loodusalale, selle kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Eelhinnangu koostaja:

Ene Pae

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond